

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 51/2009 vp

Hallituksen esitys laeiksi kansaneläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä marraskuuta 2009 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen
laeiksi kansaneläkelain ja eräiden siihen liittyvi-
en lakien muuttamisesta (HE 235/2009 vp).

Eduskunta-aloite

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt
seuraavan lakialoitteen:
— laiksi kansaneläkelain 9 §:n muuttamisesta
LA 62/2008 vp — Päivi Räsänen /kd ym.), joka

on lähetetty valiokunnalle 6 päivänä marraskuu-
ta 2008.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi, sosiaali- ja terveysministeriö
- kehityspäällikkö Maijaliisa Takanen, Eläketurvakeskus
- etuuspäällikkö Helena Ahponen, etuuspäällikkö Pirjo Raute ja lakimies Pasi Pajula, Kansaneläkelaitos.

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kansaneläkelakia, kansaneläkelain voimaannpanosta annettua lakia, eläkkeensaajan asumistuesta annettua lakia, maahanmuuttajan erityistuesta annettua lakia, asumistukilakia ja vammaisuuksista annettua lakia.

Esityksen tarkoituksena on selkeyttää kyseisiä etuuslakeja tekemällä täsmennyksiä ja korjauksia yksittäisiin säännöksiin.

Esityksessä ehdotetaan, että kansaneläkkeen asumisaikavaatimusta ei edellytetäisi työkyvyttömyyseläkettä hakevalta henkilöltä, joka on saanut 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea. Esityksessä ehdotetaan myös, että alle 16-vuotiaan vammaistukea saanut hen-

kilö voisi saada eläkettä saavan hoitotuen 16 vuotta täytettyään ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä. Kansaneläkelain mukaisen lapsikorotuksen myöntämisen edellytyksiin ehdotetaan lisättäväksi lapsen Suomessa asuminen.

Lisäksi ehdotetaan, että oikeus eläkettä saavan hoitotukeen olisi myös henkilöllä, joka saa tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä tai elinkorkoa taikka liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä tai ansionmenetykskorvausta, jota maksetaan, kun vahingosta on kulunut vuosi.

Kansaneläkkeessä, eläkkeensaajan asumistuessa, yleisessä asumistuessa ja maahanmuutta-

jan erityistuessa huomioon otettavia tuloja koskevia säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi.

Toimeenpanosäännöksiä hakijan ilmoitusvelvollisuudesta, etuuden tarkistamisesta, maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä ja etuuden lakkaamisesta ehdotetaan tarkistettaviksi. Esitys sisältää myös muutosehdotuksia, jotka koskevat etuuden perimistä takautuvasti maksettavasta eläkkeestä tai korvauksesta, etuuden myöntämistä väliaikaisesti ja etuusasian uudelleen ratkaisemista. Lisäksi esityksessä ehdotetaan tarkistuksia säännöksiin vammaiseturuksien alkamisajankohdasta ja Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada tietoja verohallinnolta.

Lakeihin tehtäisiin myös eräitä teknisluonteisia tarkistuksia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Kansaneläkelain 72 §:n 2 momentin johdantokappale ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 30 §:n 2 momentin johdantokappale tulisivat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Lakialoite

Aloitteessa ehdotetaan, että ulkomailta Suomeen adoptoiduilla vammaisilla lapsilla ja nuorilla olisi mahdollisuus työkyvyttömyyseläkkeeseen 16-vuotiaana ilman asumisaikavaatimusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi useita Kansaneläkelaitoksen toimeenpantaviksi kuuluvia etuuslakeja. Lakiehdotuksissa tarkennetaan muun muassa eräitä toimeenpanosäännöksiä hakijan ilmoitusvelvollisuudesta, etuuden tarkistamisesta, maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä ja etuuden lakkaamisesta. Lisäksi lakeihin ehdotetaan tehtäväksi teknisluonteisia tarkistuksia. Esitys selkeyttää säännöksiä, ja selkeyttämisellä pyritään nopeuttamaan etuusasioiden toimeenpanoa, yksinkertaistamaan menettelyä ja ehkäisemään takaisinperintätilanteita.

Merkittävänä sisällöllisenä muutoksena voidaan pitää kansaneläkkeen edellyttämän asumisaikavaatimuksen poistamista työkyvyttömyyseläkettä hakevalta, joka on 16 vuotta täyttäessään saanut alle 16-vuotiaan vammaistukea. Samoin alle 16-vuotiaan vammaistukea saanut voisi saada eläkettä saavan hoitotuen 16 vuotta täytettyään ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä. Uudistus poistaa väliinputoamistilanteen, johon jo lapsena vammautunut maahanmuuttaja samoin kuin ulkomailta adoptoitu nuori on saatanut joutua, jos hän on asunut Suomessa alle 3

vuotta täyttäessään 16 vuotta. Näin ulkomailla lapsena vammautunut saatetaan yhdenvertaiseen asemaan Suomessa lapsena vammautuneen kanssa.

Valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä.

Yksityiskohtaiset perustelut

Eduskunta on hallituksen esityksen HE 192/2009 vp yhteydessä hyväksynyt muutoksia vammaiseturuksista annetun lain 33 §:ään. Koska tähän esitykseen sisältyy muutoksia samaan pykälään, valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen johtolauseetta täsmennettäväksi. Lisäksi valiokunta huomauttaa, että lakiehdotuksen 44 §:n otsikkoon on hyväksytty muutos hallituksen esityksen HE 192/2009 vp eduskuntakäsittelyssä.

Aloite

Valiokunta on hyväksynyt muutoksen kansaneläkelain 9 §:ään hallituksen esityksen pohjalta. Samalla aloitteessa tarkoitettu sääntelytarve on poistunut ja aloite ehdotetaan hylättäväksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että 1.—5. lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina ja

että 6. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi johtolause muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että lakialoite LA 62/2009 vp hylätään.

Valiokunnan muutosehdotukset

6.

Laki

vammaisuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vammaisuuksista 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun lain (570/2007) 6 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentin 4 kohta, 16 §, 17 §:n 2 momentin 1 kohta, 31 §:n otsikko ja 44 §:n 2 momentti, sekä

lisätään 9 §:n 1 momenttiin uusi 4 a kohta, 31 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1153/2007, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi ja 33 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa /2009, uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, seuraavasti:

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
jäs. Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Maria Guzenina-Richardson /sd
Hannakaisa Heikkinen /kesk
Arja Karhuvaara /kok
Anneli Kiljunen /sd
Jukka Mäkelä /kok

Håkan Nordman /r
Markku Pakkanen /kesk
Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /kesk
Satu Taiveaho /sd
Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.